

18.10.22

Norske Kvinners Sanitetsforenings innspill til Statsbudsjettet 2023, kapitler fordelt til Utdannings- og forskningskomiteen

Norske Kvinners Sanitetsforening (N.K.S.) er Norges største kvinneorganisasjon og representerer over 43 000 medlemmer og 600 lokalforeninger. Vi er en av de fremste bidragsyterne på forskning innen kvinnehelse. Vi forvalter mellom 20 til 25 millioner forskningsmidler årlig, og har mellom 40 og 50 forskere i vår portefølje til enhver tid. I Statsbudsjettet 2023 er det mange gode ord om kvinnehelse, med vi savner medfølgende tiltak. Vi hadde håpet å se en tydelig satsning på kvinnehelseforskning i årets budsjett. Vi mener det bør være en satsning på underprioriterte og tabubelagte sykdommer og sykklusbaserte lidelser. Vi ønsker i tillegg å rette oppmerksomhet mot følgende punkter:

- Kunnskap om kvinnehelse og migrasjonshelse som en del av helseprofesjonsutdanningene

Det påligger samfunnets ansvar og sørge for kvinnehelse, ikke bare kvinnene selv. Vår kartlegging *Kjønn og kvinnehelse i helseprofesjonsutdanningene (2020)* viser at kjønnsperspektiver generelt, og kvinnehelse spesielt, ikke er systematisk integrert i helseprofesjonsutdanningene, verken på nasjonalt nivå eller i de studieprogrammene i utdanningene som er kartlagt. Dette er bekymringsfullt all den tid forskning viser at kvinner og menn har ulike helseutfordringer. I *Meld. St. 13 (2011-2012) Utdanning for velferd* ble det vist til at helse- og velferdstjenestene ikke har god nok innflytelse på det faglige innholdet i disse utdanningene. *Meld St 16 (2017-2017) Kvalitet i høyere utdanning* påpekte at de gamle rammeplanene var for statiske og ikke tok opp i seg endringer i kompetansebehovene. De ovennevnte forhold fører til at kompetansen til nyutdannede kandidater ikke i tilstrekkelig grad imøtekommer tjenestenes kompetansebehov og brukernes behov for kvalitet i tjenestene.

- Opprettelse av professorater i kvinnehelse ved minimum de fire største universitetene i Norge

Som et tiltak i tillegg til Rethos-arbeidet med utvikling av nasjonale faglige retningslinjer som ledes av Kunnskapsdepartementet og som er under utvikling ber vi derfor om opprettelse av professorat i kvinnehelse ved minimum de fire største universitetene i Norge. Som et resultat av *NOU Kvinners helse i Norge* fra 1999 ble det opprettet et professorat i kvinnehelse ved NTNU. Vedkommende er nå professor emeritus. Professoratet i kvinnehelse er avviklet og ikke videreført. Forslaget fra NOUen var at det i tillegg til NTNU skulle etableres tre professorater ved universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø. I en situasjon hvor kjønn og kvinnehelse ikke er prioritert, er kvinnehelseprofessorater et av flere virkemidler for å sikre et pensum for våre fremtidige behandlere. Professoratet ved NTNU bør derfor sikres og videreføres. I tillegg bør det opprettes slike professorater ved alle relevante universiteter i Norge, som et minimum ved universitetene i Oslo, Bergen og Tromsø.

- Settes av midler til en kvinnehelseportalen på nett 5 millioner kr

Målet med en kvinnehelseportal vil være å gjøre forskning tilgjengelig for allmennheten ved å samle og systematisere forskning på kvinners helse og kjønnsforskjeller i helse i et livsløpsperspektiv. Ved å formidle kunnskap som ellers kan være vanskelig tilgjengelig, vil portalen øke folks mulighet til å ta bedre vare på helsa og gjøre riktige valg. Samtidig som det må sikres bedre offentlige tilbud for å møte kvinners behov, er det også nødvendig å sørge for at kvinner selv har og kan tilegne seg kunnskap. I tillegg vil portalen rette seg mot leger og andre helsearbeidere, forskere og studenter på medisin- og helsefeltet, samt pasient- og brukerorganisasjoner, interesseorganisasjoner og andre ideelle organisasjoner. Den skal også rette seg også mot relevante beslutningstakere, myndigheter og media. Summen det bes om vil være en oppstartsum, og deretter vil portalene ha betydelig lavere driftskostnader.

Med vennlig hilsen,

Norske Kvinners Sanitetsforening

Malin Stensønes, generalsekretær

Elisabeth T. Swärd, seniorrådgiver forskning og kvinnehelse